

УДК 336.143

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-8>

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Т. В. СТЕЦЕНКОкандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**А. Ю. ЛУКІША**

ТОВ «ДОЙЧЕ ТЕХНІКА»

Анотація. Метою статті є розробка пропозицій щодо удосконалення методики оцінки рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування. **Методика дослідження.** При проведенні означеного дослідження були використані наступні методи: аналіз та синтез, узагальнення, порівняння, методи статистичного дослідження. **Результати.** Було надано пропозиції щодо вдосконалення методики розрахунку індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування за рахунок коригування порогових значень деяких індикаторів та включення / вилучення індикаторів. Індекс після авторського корегування став більш чутливим до загроз не тільки зовнішнього макросередовища, однак і до внутрішніх загроз бюджетній безпеці конкретного органу місцевого самоврядування. **Практична значущість результатів дослідження.** Використання запропонованої удосконаленої методики розрахунку індексу бюджетної безпеки на мезорівні дозволить підвищити якість ризик-менеджменту органів місцевого самоврядування у бюджетній сфері.

Ключові слова: бюджет, бюджетна безпека, загроза, індикатор бюджетної безпеки, індексу бюджетної безпеки.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. На рівні територіальної громади захист її інтересів повинні забезпечувати органи місцевого самоврядування. А запорукою максимального врахування інтересів територіальної громади та включення їх до програми регіонального розвитку є достатність бюджетного фінансування. Однак в умовах реалізації загроз внутрішнього та зовнішнього характеру бюджетне забезпечення органів місцевого самоврядування може зазнавати негативного впливу, що позначається у скороченні обсягів фінансування або невчасності їх надходжень. Тому в теперішніх умовах невід'ємним завданням функціонування органів місцевого самоврядування повинно бути забезпечення бюджетної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що специфіці оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування присвячено взагалі небагато праць, більшість з яких обмежується перерахуванням можливих індикаторів оцінки бюджетної безпеки на мезорівні економіки. Серед вітчизняних науковців, які присвятили увагу даній науковій тематиці та зробили суттєвий внесок у розробку окремих складових системи оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, можна відмітити: О. Гладкову та О. Свинаренко [1], С. Бугіль [2], І. Микитюка [3], М. Ставничу [4], С. Бойко та Я. Дячука [5].

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка пропозицій щодо удосконалення методики оцінки рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Однією з найкращих комплексних систем оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування є методика, запропонована С. Бойко та Я. Дячук [5]: виважено підібрані саме індикатори оцінки бюджетної безпеки на регіональному/територіальному рівні, визначена процедура нормування значень, визначена процедура розрахунку ваг, обраний метод розрахунку інтегрального індексу. Разом з тим, на нашу думку, запропонований склад індикаторів бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування не є оптимальним, тому ми вирішили зробити доповнення до складу індикаторів.

З оригінального складу показників, що були запропоновані С. Бойко та Я. Дячук [5, с. 69], ми залишили без змін показники X1, X2, X3, X4, X5, X8, X9 та X10 (див. табл. 1). Показник X6 «Питома вага нецільових трансфертів (без додаткової дотації) у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів» було вирішено взагалі прибрати, так як не можливо логічно обґрунтувати взаємозалежність між змінами даного показника та рівнем бюджетної безпеки на мезорівні економіки. Взагалі наукова спільнота не дійшла одностайного висновку, що є кращим для органів місцевого самоврядування: отримувати цільові трансферти із чітко закріпленими напрямками витрачання чи отримувати нецільові трансферти із можливістю їх використання на розсуд зазначених органів для соціально-економічного розвитку територій.

Таблиця 1

**Запропоновані зміни індикаторів або/та їх порогових значень
для розрахунку індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування**

Умовне позначення індикатора	Сутність індикатора та формула розрахунку (за наявності)	Характеристика зміни	Одиниці виміру індикатора	Порогові значення індикатора
X1	дотримання нормативних термінів прийняття Закону України про Державний бюджет України / рішення про місцевий бюджет	без змін	кількість днів, що перевищує нормативний термін	абсолютна безпека – 0 днів; допустимий рівень безпеки – до 30 днів; нестабільний рівень – 30-90 днів; критичний рівень – 90-180 днів; рівень небезпеки – більше 180 днів
X2	частота внесення змін до нормативно-правових документів, що регламентують функціонування місцевих бюджетів	без змін	кількість внесених змін	абсолютна безпека – до 2; допустимий рівень безпеки – 3-4; нестабільний рівень – 5; критичний рівень – 6-7; рівень небезпеки – більше 7
X3	темпи росту доходів місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів)	без змін	%	абсолютна безпека – більше 100%; допустимий рівень безпеки – 100%; нестабільний рівень – 95-100%; критичний рівень – 90-95%; рівень небезпеки – менше 90%
X4	рівень виконання доходів місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів)	без змін	%	абсолютна безпека – більше 100%; допустимий рівень безпеки – 95-100%; нестабільний рівень – 90-95%; критичний рівень – 85-90%; рівень небезпеки – менше 85%
X5	питома вага міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету України у доходах місцевих бюджетів	без змін	%	абсолютна безпека – до 45%; допустимий рівень безпеки – 45-50%; нестабільний рівень – 50-55%; критичний рівень – 55-60%; рівень небезпеки – більше 60%
X6	питома вага нецільових трансфертів (без додаткової дотації) у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів	видалено	%	
X6 нове (X7 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	питома вага податкових надходжень у доходах місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів)	змінено порогові значення	%	абсолютна безпека – до 75%; допустимий рівень безпеки – 75-85%; нестабільний рівень – 85-90%; критичний рівень – 90-95%; рівень небезпеки – більше 95%
X7 (X8 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	темпи росту видатків місцевих бюджетів	без змін		абсолютна безпека – більше 100%; допустимий рівень безпеки – 100%; нестабільний рівень – 95-100%; критичний рівень – 90-95%; рівень небезпеки – менше 90%

(Закінчення таблиці 1)

Умовне позначення індикатора	Сутність індикатора та формула розрахунку (за наявності)	Характеристика зміни	Одиниці виміру індикатора	Порогові значення індикатора
X8 (X9 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	рівень фінансування планових видатків місцевих бюджетів	без змін		абсолютна безпека – більше 100%; допустимий рівень безпеки – 95-100%; нестабільний рівень – 90-95%; критичний рівень – 85-90%; рівень небезпеки – менше 85%
X9 (X10 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	коефіцієнт варіації доходів місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів) на душу населення	без змін		абсолютна безпека – до 33%; допустимий рівень безпеки – 33-40%; нестабільний рівень – 40-50%; критичний рівень – 50-60%; рівень небезпеки – більше 60%
X10 (X11 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	питома вага видатків на обслуговування місцевого боргу у видатках загального фонду місцевих бюджетів	у знаменнику використовуються видатки загального фонду, змінено порогові значення	%	абсолютна безпека – до 5%; допустимий рівень безпеки – 5-10%; нестабільний рівень – 10-12%; критичний рівень – 12-15%; рівень небезпеки – більше 15%
X11 (X12 у методиці С. Бойко та Я. Дячук [5])	темпи росту місцевого та гарантованого місцевого боргу	додано показники наданих місцевих гарантій, змінено порогові значення	%	абсолютна безпека – менше 100%; допустимий рівень безпеки – 100-105%; нестабільний рівень – 105-110%; критичний рівень – 110-120%; рівень небезпеки – більше 120%
X12	дефіцит місцевих бюджетів до ВВП/ВРП	новий	%	абсолютна безпека – до 0,5%; допустимий рівень безпеки – 0,5-1,5%; нестабільний рівень – 1,5-2%; критичний рівень – 2-3%; рівень небезпеки – більше 3%
X13	динаміка зростання обсягів наданих позик з ЄКР на покриття тимчасово касових розривів за рахунок коштів ЄКР	новий	%	абсолютна безпека – менше 100%; допустимий рівень безпеки – 100-110%; нестабільний рівень – 110-120%; критичний рівень – 120-130%; рівень небезпеки – більше 130%
X14	темпи росту обсягів порушень бюджетного законодавства	новий	%	абсолютна безпека – менше 100%; допустимий рівень безпеки – 100-105%; нестабільний рівень – 105-110%; критичний рівень – 110-120%; рівень небезпеки – більше 120%
X15	динаміка податкового боргу	новий	%	абсолютна безпека – менше 100%; допустимий рівень безпеки – 100-105%; нестабільний рівень – 105-110%; критичний рівень – 110-120%; рівень небезпеки – більше 120%

Джерело: побудовано авторами за даними [5]

Для ряду показників з оригінальної методики [5, с. 70–71] були запропоновані зміни щодо порогових значень. Для показника X7 «Питома вага податкових надходжень у доходах місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів)» з огляду на реальну ситуацію з обмеженістю бюджетоформуючих джерел для місцевих бюджетів пропонуємо підвищити всі порогові значення до середнього рівня по Україні (див. табл. 1).

Для показника X11 «Питома вага видатків на обслуговування місцевого боргу у видатках загального фонду місцевих бюджетів» порогові значення запропонували підняти, ґрунтуючись на вимоги п. 6 ст. 74 Бюджетного кодексу України [6] (див. табл. 1) – нормальним рівнем для цих видатків є до 10 % від видатків загального фонду місцевого бюджету. Також з огляду на цей п. 6 ст. 74 були внесені зміни й у формулу розрахунку: у знаменнику використано не всі видатки місцевого бюджету, а тільки із загального фонду.

У показнику X12 «Темпи росту місцевого боргу» запропоновано додати до місцевого боргу також обсяги наданих місцевих гарантій за аналогією до державного та гарантованого державного боргу, щоб більш повно оцінювати боргове навантаження на місцеві органи влади. У порогові значення були внесені зміни, спираючись на наступній закономірності: будь-які скорочення обсягів місцевих боргів покращують рівень бюджетної безпеки незалежно від темпу скорочення, а зростання місцевого боргу може символізувати зменшення бюджетної безпеки і тут важливим є інтенсивність зростання.

Також керуючись пропозиціями багатьох науковців [3, с. 93–94; 7, с. 272; 8, с. 38; 9, с. 5], що обґрунтовували необхідність включення різнопланових індикаторів оцінки бюджетної безпеки, було запропоновано додати ще чотири нові індикатори. По-перше, оцінка рівня збалансованості бюджету не можлива без показника дефіциту/профіциту місцевого бюджету, а для підвищення інформативності та порівнянності показника значення надаються по відношенню до ВВП країни для всіх місцевих бюджетів загалом / ВРП для окремого місцевого бюджету. Взагалі встановлення нормативних обмежень на розмір дефіциту бюджету є одним з найпоширеніших фіскальних правил у міжнародній практиці забезпечення стабільності функціонування бюджетної системи країни.

Оцінити спроможність вчасного виконання бюджетних показників дозволяє аналіз інтенсивності користування коштами єдиного казначейського рахунку (ЄКР) у формі позик органами місцевого самоврядування. Часті або навіть на постійні основі залучення позик з ЄКР можуть свідчити про прогалини у бюджетному плануванні органів місцевого самоврядування, нездатності гармонізувати дохідні та витратні потоки бюджетних коштів.

Хоча у складі оригінальної методики є індикатори, що оцінюють повноту надходження/витрачання бюджетних коштів, однак дані показники демонструють загальні зміни, не акцентуючи увагу на вид реалізованої загрози. На нашу думку, доцільно додати два показники, що будуть оцінювати вплив загроз несистемного характеру, а такого виду, що місцеві органи можуть ліквідувати або мінімізувати негативний ефект від їх реалізації. Такими показниками є темпи росту обсягів порушень бюджетного законодавства та динаміка податкового боргу. Однією з причин недофінансування бюджетних видатків є їх неефективне та нераціональне використання розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, а перший показник як раз ідентифікує стан додержання бюджетної дисципліни. Головною групою доходів місцевих бюджетів, не враховуючи міжбюджетні трансферти, є податкові надходження, тому все, що впливає на зменшення їх обсягу стає загрозою бюджетній безпеці органів місцевого самоврядування. Податковий борг – це недоотримані доходи бюджету, тому другий показник оцінює його вплив на рівень бюджетної безпеки.

Зауважимо, що хотіли до складу індикаторів додати показники, пов'язані з управлінням дебіторською та кредиторською заборгованістю бюджетних установ, тому що їх нарощування може бути свідченням про наявність наступних загроз: низька якість бюджетного планування, низька бюджетна дисципліна, проблеми із системою обліку бюджетних показників тощо. Однак відсутність статистичних даних у відкритому доступі не дозволили додатково розширити перелік індикаторів бюджетної безпеки.

У зв'язку зі зміною кількості індикаторів оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування з'явилася необхідність розрахувати нові ваги. В якості експертів для визначення рангу всіх п'ятнадцяти індикаторів були запрошені викладачі кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Кожен з експертів самостійно встановив ранги для індикаторів. За кожним індикатором було пораховано загальну кількість балів, а потім за цими сумами знову всі індикатори були розташовані за збільшенням суми: індикатор з найменшою сумою балів отримав перший ранг, індикатор з найбільшою – п'ятнадцятий ранг. Далі, використовуючи визначені ранги індикаторів, на підставі формули Фішберна були розраховані ваги. Таким чином формула для розрахунку інтегрального індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування після нашого корегування набула наступного вигляду:

$$I = 0,058X1 + 0,008X2 + 0,033X3 + 0,125X4 + 0,017X5 + 0,050X6 + 0,025X7 + 0,117X8 + 0,042X9 + 0,092X10 + 0,100X11 + 0,108X12 + 0,083X13 + 0,075X14 + 0,067X15. \quad (1)$$

Наступним кроком застосування методики є розрахунок індикаторів бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування після авторського корегування на підставі статистичної інформації, що наявна у відкритому доступі для будь-якого користувача. На жаль, не всі дані було знайдено для 2011 р., тому індикатори розраховані для періоду 2012–2020 рр. (див. табл. 2).

Як передбачає методика С. Бойко та Я. Дячук [5, с. 69], всі значення індикаторів необхідно привести у порівнювану форму наступним чином: спочатку за пороговими значеннями ідентифікуємо на який рівень безпеки вказує фактичне значення даного індикатора (абсолютна безпека, допустимий рівень безпеки, нестабільний рівень, критичний рівень, рівень абсолютної небезпеки), далі залежно від рівня безпеки присвоюємо індикаторам наступні вагові значення (1 – при абсолютному рівні безпеки, 0,75 – при допустимому рівні безпеки, 0,5 – при нестабільному рівні, 0,25 – при критичному рівні, 0 – при рівні абсолютної небезпеки).

Індикатор Х12 впродовж періоду 2012–2020 рр. не опускався навіть до небезпечного рівня, що скоріш за все свідчить про працюючу систему внутрішніх стабілізаторів, що затверджені Бюджетним кодексом України.

А ось індикатори Х13, Х14 та Х15 впродовж означеного періоду переважно мали значення, що відповідають нестабільному, критичному або навіть кризовому рівню бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування. Скоріше за все, це може означати, що деякі загрози набули перманентного характеру, а система забезпечення безпеки або окремого органу місцевого самоврядування, або органів місцевого самовряду-

вання в цілому не може напрацювати адекватних дієвих заходів щодо ліквідації цих загроз, зниження їх негативного ефекту. Так, з року в рік попри численні контрольні заходи, що проводять й Державної казначейською службою України, й Державною аудиторською службою України, застосування різних видів покарань за порушення бюджетного законодавства, рівень бюджетної дисципліни не зміцнюється. Так само рівень податкової дисципліни не покращується, внаслідок чого система державних фінансів в цілому стикається з явищем ухилення від сплати податків та формуванням податкового боргу, що впливає напряму на податкову спроможність адміністративно-територіальних одиниць.

Використовуючи рівняння (1) та значення зважених індикаторів з табл. 2, були розраховані значення інтегрального індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування після авторського корегування. Як видно з рис. 1, в порівнянні зі значеннями індексу, що розраховали С. Бойко та Я. Дячук [5, с. 72] на базі всіх 12 індикаторів, індекс після авторського корегування став більш чутливим до загроз не тільки зовнішнього макросередовища, однак і до внутрішніх загроз бюджетній безпеці конкретного органу місцевого самоврядування.

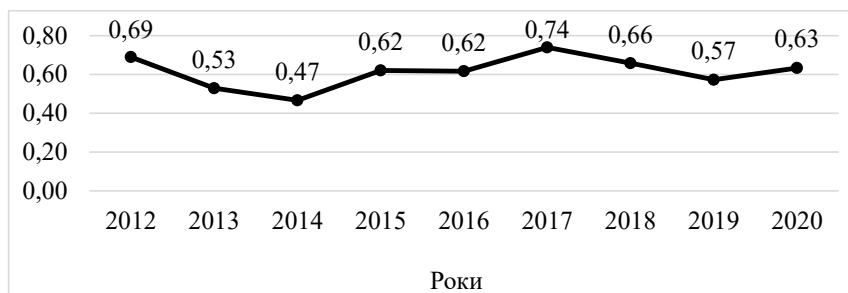
Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна зазначити, що було надано пропозиції щодо вдосконалення методики розрахунку індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування за рахунок коригування порогових значень деяких індикаторів та включення / вилучення індикаторів. Запропоновано виключити

Таблиця 2

Значення індикаторів для розрахунку інтегрального індексу бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування після авторського корегування

№ п/п	Індикатори	Роки								
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	X1	22	6	47	29	25	21	6	0	0
2	X2	7	5	5	11	5	3	2	2	3
3	X3	116,34	104,32	96,13	119,17	141,72	134,41	114,81	113,95	103,69
4	X4	103,50	93,50	87,60	111,75	110,64	104,78	101,27	101,49	98,67
5	X5	55,25	52,42	56,37	59,08	53,37	54,29	53,15	46,44	33,97
6	X6	85,16	86,71	86,38	81,52	86,03	87,59	88,25	90,11	91,73
7	X7	122,98	98,77	102,63	124,14	125,15	141,53	115,02	99,24	84,43
8	X8	94,34	89,61	84,53	94,79	93,20	92,82	93,20	92,66	91,51
9	X9	36,11	35,72	38,26	46,92	43,49	38,22	38,11	38,39	37,42
10	X10	0,52	0,76	0,76	0,71	0,11	0,03	0,15	0,19	0,43
11	X11	124,65	128,65	111,54	65,09	89,32	100,30	126,76	134,75	140,48
12	X12	0,19	0,08	0,38	0,72	0,65	0,19	0,24	0,16	0,16
13	X13	174,58	102,86	65,20	6,76	10,53	550,00	190,91	123,81	142,31
14	X14	64,92	145,05	75,27	128,33	159,51	138,87	154,54	169,41	101,66
15	X15	73,19	113,86	233,91	174,72	148,14	131,30	111,00	122,90	84,18

Джерело: розраховано автором за даними [5; 10–14]

Рис. 1. Індекс бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування у 2011–2020 рр. після авторського корегування

Джерело: розраховано автором

зі складу індикатор «Питома вага нецільових трансфертів (без додаткової дотації) у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів» та додати показники «Дефіцит місцевих бюджетів до ВВП/ВРП», «Динаміка зростання обсягів наданих позик з ЄКР на покриття тимчасово касових розривів за рахунок коштів ЄКР», «Темпи росту обсягів порушень бюджетного законодавства», «Динаміка податкового боргу». В порівнянні зі значеннями індексу,

що розраховали С. Бойко та Я. Дячук [5, с. 72] на базі всіх 12 індикаторів, індекс після авторського корегування став більш чутливим до загроз не тільки зовнішнього макросередовища, однак і до внутрішніх загроз бюджетній безпеці конкретного органу місцевого самоврядування.

Подальші дослідження з означеної тематики будуть пов'язані із визначенням профілю бюджетного ризику органів місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гладкова О. В., Свиначенко О. І. Бюджетна безпека регіону як фактор його сталого соціально-економічного розвитку. *Бізнес Інформ*. 2018. № 9. С. 174–181.
2. Бугіль С. Я. Фінансова стійкість та безпека місцевих бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 1. С. 55–60.
3. Микитюк І. Фінансова стійкість та безпека місцевого бюджету. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 1. С. 86–97.
4. Ставнича М. М. Бюджетна безпека регіону в контексті ефективного соціально-економічного розвитку. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 386–394.
5. Бойко С. В., Дячук Я. С. Безпека місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації в Україні. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2019. Т. 25. № 2. С. 66–74.
6. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.06.2022).
7. Балацький Є. О., Шпіцглюз С. О. Бюджетні ризики як дестабілізатор фінансової безпеки обласного бюджету. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 270–276.
8. Ковч Т. Б. Роль фінансової стійкості та безпеки бюджетної системи в розвитку національної економіки. *Економіка: теорія та практика*. 2014. № 1. С. 38–43.
9. Рибак С. О. Роль бюджетної безпеки в забезпеченні фінансової стабільності держави. *Фінансові дослідження*. 2019. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2019_2_9 (дата звернення: 20.06.2022).
10. Динаміка податкового боргу. *Державна податкова служба України* : веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/rozkazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borgu/> (дата звернення: 20.06.2022).
11. Плани та звіти роботи Державної фіскальної служби України. *Державна фіскальна служба України* : веб-сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html> (дата звернення: 20.06.2022).
12. Публічні звіти. *Державна казначейська служба України* : веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/dlya-gromadskosti/publicna-informaciya/publicni-zviti> (дата звернення: 20.06.2022).
13. Результати діяльності. Статистичні звіти. *Державна аудиторська служба України* : веб-сайт. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/uk/index> (дата звернення: 20.06.2022).
14. Статистичний збірник. *Міністерство фінансів України* : веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik> (дата звернення: 20.06.2022).

REFERENCES

1. Hladkova, O. V., & Svyachenko, O. I. (2018) Budget security of the region as a factor of its sustainable socio-economic development [Budget security of the region as a factor of its sustainable socio-economic development]. *Biznes Inform – Business Inform*, 9, 174–181. (in Ukrainian)

2. Buhil, S. Ya. (2016) Finansova stiiikist ta bezpeka mistsevykh biudzhativ v umovakh obmezhenosti finansovykh resursiv [Financial stability and security of local budgets in conditions of limited financial resources]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1, 55–60. (in Ukrainian)

3. Mykytiuk, I. (2013) Finansova stiiikist ta bezpeka mistsevoho biudzhetu [Financial stability and security of the local budget]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu – Herald Kyiv national university of trade and economics*, 1, 86–97. (in Ukrainian)

4. Stavnycha, M. M. (2012) Biudzhethna bezpeka rehionu v konteksti efektyvnoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Budget security of the region in the context of effective socio-economic development]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy – Proceedings of the University of the State Fiscal Service of Ukraine*, 1, 386–394. (in Ukrainian)

5. Boiko S. V., Diachuk Ya. S. (2019) Bezpeka mistsevykh biudzhativ u konteksti biudzhethnoi detsentralizatsii v Ukraini [Security of local budgets in the context of budget decentralization in Ukraine]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii – Scientific works of the National University of Food Technologies*, 25(2), 66–74. (in Ukrainian)

6. Zakon Ukrainy «Biudzhethnyi kodeks Ukrainy»: vid 08.07.2010 № 2456-VI iz zminamy ta dopovnenniamy [Law of Ukraine «Budget Code of Ukraine», from July 8, 2010, № 2456-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

7. Balatskyi, Ye. O., & Shpitsluz, S. O. (2015) Biudzhethni ryzyky yak destabilizator finansovoi bezpeky oblasnoho biudzhetu [Budget risks as a destabilizer of financial security of the regional budget]. *Finansovyi prostir – Financial space*, 2, 270–276. (in Ukrainian)

8. Kovch, T. B. (2014) Rol finansovoi stiiikosti ta bezpeky biudzhethnoi systemy v rozvytku natsionalnoi ekonomiky [The role of financial stability and security of the budget system in the development of the national economy]. *Ekonomika: teoriia ta praktyka – Economics: theory and practice*, 1, 38–43. (in Ukrainian)

9. Rybak, S. O. (2019) Rol biudzhethnoi bezpeky v zabezpechenni finansovoi stabilnosti derzhavy [The role of budget security in ensuring the financial stability of the state]. *Finansovi doslidzhennia – Financial research*, 2. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2019_2_9 (accessed 20 June 2022) (in Ukrainian)

10. Dynamika podatkovoho borhu [Dynamics of tax debt]. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy: veb-sait [State Tax Service of Ukraine: website]. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borhu/> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

11. Plany ta zvity roboty Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Plans and reports of the State Fiscal Service of Ukraine]. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy: veb-sait [State Fiscal Service of Ukraine: website]. Available at: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

12. Publichni zvity [Public reports]. Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy: veb-sait [State Treasury Service of Ukraine: website]. Available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua/dlya-gromadskosti/publiczna-informaciya/publichni-zviti> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

13. Rezultaty diialnosti. Statystychni zvity [Results of activity. Statistical reports]. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy: veb-sait [State Audit Office of Ukraine: website]. Available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/uk/index> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

14. Statystychnyi zbirnyk [Statistical collection]. Ministerstvo finansiv Ukrainy: veb-sait [Ministry of Finance of Ukraine: website]. Available at: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirmik> (accessed 20 June 2022). (in Ukrainian)

Tetiana Stetsenko, V. N. Karazin Kharkiv National University; Anna Lukisha, DEUTSCHE TECHNIKA LLC.
Improvement of the assessment system of local authorities' budget security.

Annotation. The purpose of the article is to develop proposals for improving the methodology for assessing the level of budget security of local governments. **Methodology of research.** The following methods were used in the study: analysis and synthesis, generalization, comparison, methods of statistical research. **Findings.** We made proposals to improve the methodology for calculating the budget security index of local authorities by adjusting the threshold values of some indicators and the inclusion / removal of indicators. It is proposed to exclude from the budget security index the indicator "Share of non-target transfers (without additional subsidy) in the total amount of intergovernmental transfers" and add indicators "Deficit of local budgets to GDP / GRP", "Dynamics of growth of loans from the United treasury account to cover temporary cash gaps by the United treasury account", "Growth rates of violations of budget legislation", "Dynamics of tax debt". We also propose to include in the indicators related to the management of receivables and payables of budgetary institutions, as their increase may indicate the presence of the following threats: low quality of budget planning, low budget discipline, problems with the budget accounting system, etc. However, the lack of statistics in the public domain did not allow to further expand the list of budget security indicators. In comparison with the values of the index calculated by S. Boyko and J. Dyachuk on the basis of their all 12 indicators, the index after the author's adjustment became more sensitive to threats not only to the external macro-environment, but also to internal threats to the budgetary security of a particular local government. **Practical value.** The use of the proposed improved method of calculating the budget security index at the meso level will improve the quality of risk management of local governments in the budget sphere. This methodology is suitable for assessing the level of budget security as a generalization of all local authorities in Ukraine, and for assessing the appropriate level of a particular local authority.

Keywords: budget, budget security, threat, budget security indicator, budget security index.